



روز جهانی معلولان

خطبه‌های پیشنهادی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir



❖ مقدمه

خطبه‌ی این هفته به مناسبت روز جهانی معلولان است. هر ساله، سوم دسامبر (مصادف با ۱۲ آذر ماه) از سوی سازمان ملل متحد به عنوان روز جهانی معلولان اعلام شده است. بیش از ۵۰۰ میلیون نفر به دلیل نقص سیستم مغزی، جسمی و حسی از معلولیت رنج می‌برند. لذا در این خطبه، به بیان انواع معلولیت‌ها و مشکلات معلولان و توصیه‌های اسلام و صاحب‌نظران در خصوص برخورد مناسب با معلولان می‌پردازیم.

❖ بحث

معلول کیست؟ کم‌توان یا معلول به کسی گفته می‌شود که به علت نقص جسمی یا ذهنی (چه مادرزاد و چه غیر آن) اختلال مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآمدی عمومی او ایجاد شده و از انجام بسیاری از امور ضروری خود، ناتوان است.

✓ انواع معلولیت‌ها:

- ۱) معلولیت‌های حواسی (بینایی و شنوایی)
- ۲) معلولیت‌های احشایی (نقص در سیستم تنفسی، قلبی و عروقی و کبد و کلیه)
- ۳) معلولیت‌های حرکتی (معلولیت دستگاہ حرکتی و اعصاب)
- ۴) معلولیت‌های روانی

✓ مشکلات معلولان:

- ۱) مشکلات حمل و نقل و نبود امکانات بین جاده‌ای برای آنان
- ۲) مشکلات کار (بیکاری معلولان)
- ۳) برخورد نامناسب افراد جامعه با آنان
- ۴) احساس سرشکستگی در زندگی شخصی
- ۵) مشکلات مالی و اقتصادی
- ۶) مشکلات تحصیلی
- ۷) مشکلات ورزشی و رفاهی (کمبود امکانات)
- ۸) مشکلات ازدواج

✓ علل بروز معلولیت:

- ۱) عدم واکنش‌های بیولوژیکی به موقع کودکان
- ۲) فقر و کمبود امکانات بهداشتی و رفاهی
- ۳) بی‌سوادی خانواده‌ها و عدم آگاهی از معیارهای بهداشتی و آموزشی در زمینه معلولیت
- ۴) جنگ و پیامدهای ناشی از آن
- ۵) حوادث مرتبط با صنعت، کشاورزی و حمل و نقل
- ۶) آلودگی محیط زیست
- ۷) فشارهای عصبی و مسائل روانی - اجتماعی
- ۸) مصرف دارو بدون تجویز پزشک و نیز مصرف داروهای مخدر
- ۹) معالجه‌ی نادرست افراد آسیب‌دیده

✓ چگونه به معلولان کمک کنیم؟

- ۱) توجه به نیازهای آنان و ارائه‌ی کمک مبتنی بر نیازهای آنان (کمک فیزیکی یا احساسی)
- ۲) پاسخ به درخواست کمک آنان و پشتیبانی مناسب
- ۳) فراهم کردن امکانات و تجهیزات مورد نیاز آنان (از طرف خانواده و جامعه)
- ۴) نشان دادن علاقه‌ی خود به آنان
- ۵) ترتیب دادن مهمانی و دورهمی برای آنان متناسب با وضعیت شخص معلول
- ۶) صبر و تحمل داشتن در برخورد و رابطه با آنان
- ۷) تکریم و احترام به معلول، نه ترحم به آنان
- ۸) آموزش به آنان به منظور شکوفایی استعدادهاشان
- ۹) مشارکت دادن آنان در برنامه‌های اجتماعی و تصمیم‌گیری‌ها

✓ معلولیت از دیدگاه اسلام:

از دیدگاه اسلام معلولیت، محدودیت است، اما ناتوانی نیست. این محدودیت و معلولیت، نشانه‌ی حکمت خداوند در به ظهور رساندن توانایی‌های پنهان در وجود شخص معلول است. گاهی افراد معلول، توانایی‌هایی دارند که انسان‌های سالم از آن محروم هستند. نظر اسلام را در خصوص معلولان، از چند جنبه می‌توان مورد بررسی قرار داد:

- ۱) از نظر کرامت انسانی، فرد معلول هیچ فرقی با سایر افراد ندارد.
 - ۲) معلولان، ارثیه و دیه‌های برابر با افراد سالم دارند.
 - ۳) معلولیت، مستوجب پاداش اخروی از جانب خداوند است.
 - ۴) معلولان از تخفیف در عبادات و معافیت از جنگ بر خوردارند.
 - ۵) اسلام کمک به اشتغال معلولان را بهتر از کمک بلاعوض می‌داند.
 - ۶) اسلام تکریم و احترام به معلولان را توصیه می‌کند، نه ترحم به آنان را.
- خداوند به خاطر عبدالله بن مکتوم که نابینا بود، پیامبر(ص) را سرزنش می‌کند و پیامبر گرامی نیز پس از این سرزنش، توجه ویژه‌تری به عبدالله بن مکتوم می‌نماید؛ تا جایی که هنگام رفتن به جهاد، او را جانشین خود می‌کند.

❖ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ردیف	جمع‌بندی بحث
۱	کم‌توان یا معلول به کسی گفته می‌شود که به علت نقص جسمی یا ذهنی (چه مادرزاد و چه غیر آن) اختلال مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآمدی عمومی او ایجاد شده و از انجام بسیاری از امور ضروری خود، ناتوان است.
۲	به «انواع معلولیت‌ها»، «علل بروز معلولیت»، «مشکلات معلولان» و «چگونگی کمک به معلولان» پرداخته شد.
۳	از دیدگاه اسلام معلولیت، محدودیت است اما محدودیت نیست و نشانه‌ی حکمت خداوند و مستوجب پاداش اخروی است. همچنین معلولان، دارای کرامت بوده و از حقوق برابر با سایر افراد برخوردار می‌باشند.